

Statusrapport 2014

For det specialiserede
socialområde
i Region Midtjylland

Indhold

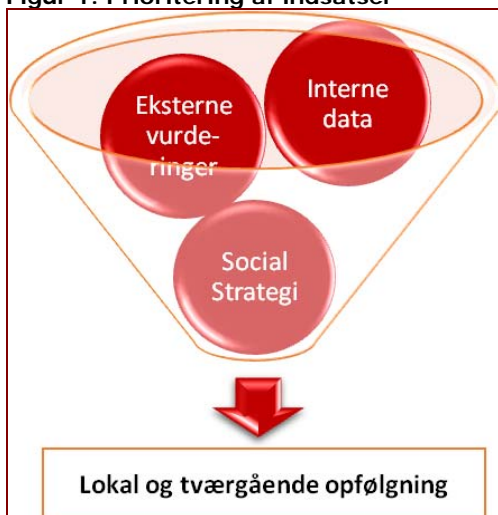
1. Indledning	3
2. Opsummering.....	5
3. Sikkerhed	6
3.1 Magtanvendelser.....	6
Voksenområdet og opfølgning	7
Børne- og ungeområdet og opfølgning.....	7
3.2 Borgernes sikkerhed: Utsigtede hændelser	7
Alvorlige og dødelige hændelser og opfølgning.....	8
Medicineringshændelser og opfølgning.....	8
3.3 Medarbejdernes sikkerhed: Model for sikkerhed.....	9
Opfølgning.....	9
4. UFOS tilfredshedsundersøgelse blandt forældre	10
Opfølgning.....	10
5. Resultater fra eksterne vurderinger	11
5.1 Socialtilsynet	11
Skærpet tilsyn og opfølgning.....	11
Påbud og opfølgning.....	11
5.2 Ekstern evaluering	12
5.3 Folketingets Ombudsmand	12
5.4 Besøg af Europarådets Komite til forebyggelse af Tortur og Umenneskelig eller nedværdigende Behandling (CTP)	13
5.5 Arbejdstilsynet.....	13
Opfølgning.....	13
6. Arbejdsmiljø.....	14
6.1 Trivselsundersøgelser og Ledelsevaluering (TULE).....	14
Opfølgning.....	14
6.2 APV, Arbejdspladsvurdering	14
Opfølgning.....	15
6.3 Ulykker.....	15
Ulykker med fravær og opfølgning	15
Ulykker uden fravær og opfølgning.....	15
6.4 Personaleomsætning.....	15
Opfølgning.....	16
6.5 Sygefravær	16
Opfølgning.....	16
Bilag 1: Afgørelser fra Arbejdstilsynet.....	17
Bilag 2: Problemstillinger bragt op ved APV'en	26
Bilag 3: Ulykker.....	27
Bilag 4: Indsats for at nedbringe sygefravær	29

1. Indledning

Som følge af de seneste års arbejde med at gøre praksis mere velbeskrevet og kvalitetsniveauet mere tydeligt, er de ydelser, Region Midtjyllands specialiserede socialområde leverer, blevet mere synlige. Det gælder såvel på individniveau som for det aggregerede niveau. Denne statusrapport viser nogle centrale nedslag i indsatsen og har til hensigt at give en samlet status over kvaliteten i det regionale socialområde i 2014. Opsamlingen sker på baggrund af, at Afdeling Solbjerg, under Specialområde Udviklingshæmning og ADHD, blev lukket som følge af et skærpet tilsyn. Dette rejste spørgsmålet om, hvordan man sikrer, at borgerne modtager høj kvalitet i de ydelser, der bliver leveret af Region Midtjyllands socialområde.

Socialområdets strategiske beslutningsgrundlag findes i Social Strategi¹. Strategien indeholder en række prioriterede indsatsområder og handleplaner, der alle forholder sig til hovedvisionen *"Nødvendig viden – målrettet indsats – bedre liv – til flere"*, og denne vision udgør den overordnede ramme for prioritering af indsatser på det sociale område. I sammenhæng med strategien anvendes løbende statusopgørelser over relevante emner til at prioritere den videre udvikling, hvilket er vist i figur 1.

Figur 1: Prioritering af indsatser

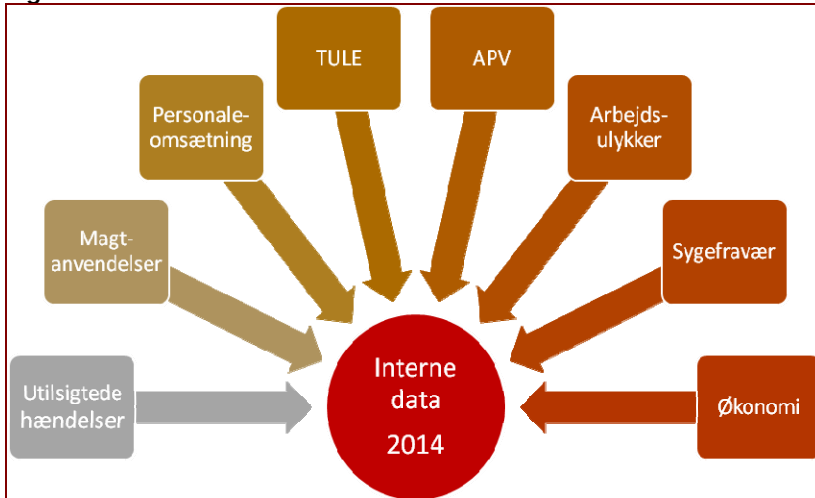

Opfølgning sker i de fælles ledelsesfora og ved dialogmøder mellem Psykiatri- og Socialledelsen og det pågældende specialområde. Dette sker som en løbende overvågning for at sikre fremdrift. Eventuelle risici/sensible områder belyses og følges op ad hoc.

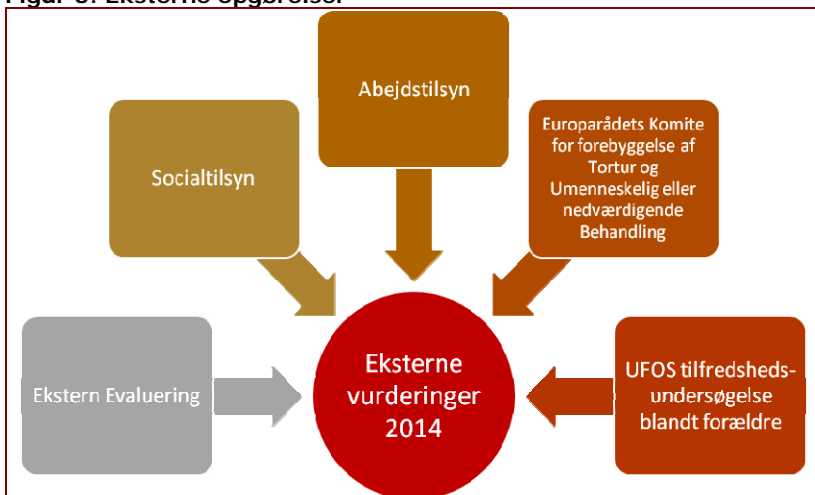
¹ Social Strategi kan findes på Region Midtjyllands hjemmeside via følgende adresse:
<http://www.rm.dk/psykiatri-og-social/planer-og-aftaler/social-strategi/>

Denne rapport præsenterer en række hoveddata fra interne såvel som eksterne opgørelser, og data kan enten være kvalitative eller kvantitative. Figur 1 og 2 viser udvalgte data, der giver indblik i kvaliteten på socialområdet.

Figur 2: Interne data

Figur 3: Eksterne opgørelser

Med undtagelse af økonomi bliver disse data gennemgået i rapportens følgende afsnit. Økonomi er udeladt i kraft af, at rapporten fokuserer på de indsatser, der direkte relaterer sig til kvaliteten i det daglige arbejde med borgeren. Økonomien er på denne måde en bagvedliggende faktor, der bliver behandlet særskilt og fulgt tæt af ledelsen.

Rapporten er bygget op således, at de emner, der mest direkte relaterer sig til det daglige arbejde med borgeren, behandles først, mens emner med størst medarbejderfokus behandles sidst. For flere af emneområderne findes der særskilte og mere detaljerede årsrapporter, der danner udgangspunkt for ledelsens beslutning om det følgende års indsatser på området.

2. Opsummering

Denne statusopgørelse indeholder relevante opgørelser og indsatser fra Region Midtjyllands sociale område fra 2014.

Statusopgørelsen viser eksempelvis positive resultater omkring:

- Antallet af magtanvendelser er generelt reduceret. Dette skyldes sandsynligvis den øgede opmærksomhed, herunder den intensiverede sagsbehandling, fokus fra Socialtilsynet og Region Midtjyllands egen opfølgning
- Den eksterne evaluering viser, at specialområderne opfylder de nationale kvalitetsstandarder for god faglig praksis
- Specialområde Udviklingshæmning og ADHD og Specialområde Socialpsykiatri Voksne er godkendt af Socialtilsynet. Dette er i overensstemmelse med den godkendelsesplan Socialtilsynet har lagt, og de resterende specialområder vil ifølge planen blive godkendt inden udgangen af 2015
- Tilfredsheden blandt forældre til anbragte unge på de sikrede institutioner er højere end landsgennemsnittet
- Der er sket en reduktion af sygefravær og ulykker blandt medarbejderne

De positive resultater kan tilskrives en mere systematisk og opfølgende indsats. Statusrapporten viser kun resultater fra det samlede socialområde, men det er dog værd at nævne, at der findes en betydelig intern variation mellem de forskellige afdelingers resultater. Dette er et fokuspunkt til yderligere forbedring.

Statusopgørelsen viser også flere udfordringer, hvor socialområdet har behov for en særlig indsats. Det drejer sig eksempelvis om:

- Øget sikkerhed for borgere og medarbejdere, særligt vedrørende alarmering, risikovurdering, konflikthåndtering og samarbejde mellem psykiatri og sociale bosteder. Indsatsområderne bekræftes både igennem utilsigtede hændelser og APV, og Psykiatri- og Socialledelsen besøger samtlige specialområder med henblik på at styrke indsatsplanernes effektivering
- De fleste utilsigtede hændelser fra 2014 omhandler medicinering. Derfor har PS Administrationen besøgt specialområderne med henblik på at understøtte god faglig praksis, og der udarbejdes en retningslinje for at øge sikker medicinering til borgere med særligt komplekse medicinprofiler
- Afdeling Solbjerg i Specialområde Udviklingshæmning og ADHD blev lukket efter skærpet tilsyn. Specialområdet er herefter godkendt
- Afdeling Regensen i Specialområde Udviklingsforstyrrelser og Fysiske Handicap fik et påbud fra Socialtilsynet vedr. forebyggelse af magtanvendelser, løft af faglig kvalitet og opkvalificering af medarbejdere. Specialområdet arbejder med de opfølgende indsatser
- Der er behov for stadigt fokus på det psykiske arbejdsmiljø. Dette fremgår både af APV, TULE og Arbejdstilsynets påbud. I 2015 arbejder specialområderne med at forbedre dette

3. Sikkerhed

Sikkerhed er et højt prioriteret emne i Region Midtjylland, og der arbejdes løbende med at udvikle sikkerheden for borgerne såvel som for medarbejderne. Følgende afsnit viser status og opfølgning på centrale dele af dette arbejde i 2014.

3.1 Magtanvendelser

Magtanvendelser kan både relatere sig til borgernes og medarbejdernes sikkerhed og har derfor fået øget opmærksomhed i de senere år. Derfor indgår opgørelsen over magtanvendelser i denne opgørelse under temaet "sikkerhed". Indenfor magtanvendelser skelnes der dog imellem de forhåndsgodkendte magtanvendelser og magtanvendelser, der er iværksættes akut eller forebyggende for fx at afværge selvskadende adfærd eller skade mod andre borgere eller medarbejdere.

Antallet af udførte magtanvendelser indenfor sociale tilbud er opgjort til henholdsvis voksne og børn. Opdelingen er sket på baggrund af det forskellige regelsæt i lov om social service. I Tabel 1 og 2 er opgørelsen indenfor de forskellige kategorier af magtanvendelse vist, så de er sammenlignelige med 2012 og 2013.

Tabel 1: Magtanvendelser i sociale tilbud til voksne

Type	Antal 2012	Antal 2013	Antal 2014
Lovligt (forhåndsgodkendte) iværksatte foranstaltninger (alarmsystemer, hygiejnesituationer, tilbageholdelse i boligen og anvendelse af stofseler)	812	1208	675
Akutte iværksatte foranstaltninger (fastholdelse m.v.)	456	570	366
Ikke forhåndsgodkendte foranstaltninger (alarmsystemer, hygiejnesituationer, tilbageholdelse i boligen og anvendelse af stofseler)	423	490	258
Anden form for magtanvendelse, herunder nødværge og nødret efter straffeloven	122	90	28
I alt	1813	2358	1327

Tabel 2: Magtanvendelser i sociale tilbud til børn

Type	Antal 2012	Antal 2013	Antal 2014
Tilladte: Fastholdelse og føring til andet opholdssted, samt undersøgelser af person og værelse	631	766	700
Ikke-tilladte: Andet end "tilladte" og nødværge/nødret	35	16	4
Nødværge og nødret efter straffeloven	31	27	16
Midlertidig botilbud til unge over 18 år	1	2	26
I alt	698	811	746

Det gælder for hele området, at der stort set er sket en reduktion indenfor samtlige kategorier af magtanvendelse i forhold til de foregående år. Det skyldes en øget opmærksomhed og opfølgning fra regional side, men ligeledes fra kommunernes intensiverede sagsbehandling og det sociale tilsyn. I 2014 har der ikke været magtanvendelser, der i sig selv kan betegnes som værende af *særlig* problematisk karakter.

Voksenområdet og opfølgning

På voksenområdet har der været 258 "Ikke forhåndsgodkendte foranstaltninger", de indebærer:

- Magtanvendelser, der ikke er godkendt af kommunen, eksempelvis, hvis der endnu ikke er truffet afgørelse i sagen, eller hvis den tidsbegrænsede periode for magtanvendelsens udførelse er udløbet
- Akut fastholdelse eller føring til et andet opholdssted, når der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade (jf. Servicelovens § 126)

Ud af de 28 registreringer under "Anden form for magtanvendelse" er tre udført uden hjemmel i lovgivning. Disse behandles som en personalesag af Region Midtjyllands HR-afdeling.

Børne- og ungeområdet og opfølgning

I 2014 er der udført fire ikke-tilladte magtanvendelser mod børn og unge. Tallet dækker over:

- Ung mellem 18 og 23 år i efterværn: Al magtanvendelse overfor denne gruppe unge indberettes som ikke-tilladt magtanvendelse, medmindre der er tale om nødværge eller nødret
- Fastholdelse af ekstremt selvskadende og udadreagerende ung: Medarbejderen har modtaget en skriftlig påtale
- Adgang til fællesområder nægtet: Bestemmelserne i magtanvendelsesbekendtgørelsen er indskærpet overfor medarbejderen
- Ung trækkes op fra anden beboers seng: Episoden har ikke haft personalemæssige konsekvenser

Den stigning, der ses i antallet af magtanvendelser på midlertidige botilbud til unge over 18 år, skyldes flere indskrevne unge på disse pladser.

3.2 Borgernes sikkerhed: Utilsigtede hændelser

Det specialiserede socialområde har siden 2011 arbejdet med systematisk opgørelse og læring af utilsigtede hændelser med det formål, at forbedre borgernes sikkerhed. I 2014 er der i alt rapporteret 1.579 utilsigtede hændelser. I Tabel 3 er de rapporterede hændelser fordelt på alvorlighedsgrader.

Tabel 3: Utsigtede hændelser i 2014

Alvorlighed	Skade	Antal hændelser 2012	Antal hændelser 2013	Antal hændelser 2014
Ingen skade	Ingen skade	872	1329	1376
Mild	Lettere forbigående skade, som ikke kræver øget behandling eller øget plejeindsats	163	220	168
Moderat	Forbigående skade, som kræver indlæggelse eller behandling hos praktiserende læge eller øget plejeindsats	18	23	32
Alvorlig	Permanente skader, som kræver indlæggelse, behandling hos praktiserende læge, øget plejeindsats, eller andre skader, som kræver akut livreddende behandling	0	3	1
Dødelig	Dødelig	1	2	2
I alt	Alle skader	1054	1612	1578

Alvorlige og dødelige hændelser og opfølgning

I 2014 er der rapporteret tre hændelser, som har medført alvorlig skade eller dødsfald. Det drejer sig om:

- En beboer udøver grov vold mod en medbeboer med døden til følge
- En beboer sætter ild til sig selv med døden til følge
- En ung begår voldtægt mod nattevagt.

Disse tre hændelser er fulgt op med dybdegående analyser, som har ført til særlige indsatser vedrørende:

- Alarmering
- Risikovurdering
- Konflikthåndtering
- Samarbejde mellem psykiatrien og sociale bosteder.

Medicineringshændelser og opfølgning

Størstedelen af hændelserne med alvorlighedsgraderne "Mild" eller "Ingen skade" er opstået i forbindelse med medicin håndtering. Der arbejdes med lokale og tværgående initiativer. Lokalt har opfølgningen fx ført til:

- Større opmærksomhed på, at oprydning i medicinske, og tydelig adskillelse af de enkelte borgers medicin er med til at minimere risikoen for fejl
- Tydeliggørelse af, hvornår der skal gives sidedoseret medicin til en borger, der ellers får dosisdispenseret medicin
- Større tydelighed om ansvarsfordeling omkring dispensering af medicin har reduceret antallet af dispenseringsfejl.

Tværgående er der arbejdet med:

- Surveyrunde med fokus på medicin, som har afdækket tre opfølgingspunkter:
 - Samarbejdet med behandlende læger
 - Tydelighed omkring kompetencer
 - rollefordeling i medicinhåndteringen
- Som led i Social Strategi udarbejder en arbejdsgruppe, retningslinjer for, hvordan sikkerheden styrkes for borgere med særligt komplekse medicinprofiler

3.3 Medarbejdernes sikkerhed: Model for sikkerhed

Også medarbejdernes sikkerhed har betydning for den ydelse, der leveres til borgerne. Tryghed er således et grundparameter for at kunne have en god relation borgerne. For at understøtte et højt sikkerhedsniveau er der udarbejdet en tværgående Model for Sikkerhed, der har afsat visionen: "Fælles viden – fælles ansvar – sikkerhed for alle".

Der arbejdes med sikkerhed på alle niveauer i organisationen, hvor arbejdet løbende tematiseres i fx MED organisationen og på ledelsesniveauerne. Der er desuden etableret en særlig gruppe, som følger implementeringen af Model for Sikkerhed.

Opfølgning

Som opfølgning på sikkerhedsarbejdet, har hvert specialområde udarbejdet en lokal sikkerhedsplan. Minimum én gang årligt bliver der gennemført en systematisk gennemgang/selvevaluering og drøftelse af sikkerhedsarbejdet i specialområdet. På baggrund af gennemgangen udarbejder specialområderne en opfølgingsplan.

Specialområdernes sikkerhedsarbejde er også et fast tema på Psykiatri- og Socialledelsens dialogmøder med områdeledelserne. I tråd med APV'en² er de prioriterede områder:

- Konflikt håndtering
- Alenearbejde
- Alarmer - teknik, rutiner, mulighed for altid at kunne tilkalde hjælp.

I løbet af 2015 besøger Psykiatri- og Socialledelsen desuden samtlige specialområder med henblik på en dialog om de lokale tiltag og initiativer i forbindelse med implementering af sikkerhedsarbejdet, herunder de konkrete udfordringer, som specialområderne står overfor.

Der afholdes ydermere løbende dialoger med de faglige organisationer om sikkerhedsarbejdet. Her tematiseres det, hvorledes man i samarbejde kan styrke den sikkerhedskultur, de enkelte medarbejdere er en del af samt de sikkerhedsmæssige rammer, der skal være til stede.

² Se afsnit 6.2 APV

4. UFOS tilfredshedsundersøgelse blandt forældre

I perioden februar 2014 til august 2014 har forældre til anbragte unge på Grenen og Koglen i Specialområde Kriminalitetstruede og Dømte Børn og Unge haft mulighed for at deltage i UFOS-forældreundersøgelsen. De har på 11 parametre givet udtryk for deres tilfredshed med samt oplevelse af deres børns ophold på de to sikrede institutioner. Det samlede billede af forældrenes tilfredshed fremgår af Tabel 4.

Tabel 4: Generel tilfredshed på institutionsniveau og på nationalt niveau

Forældre-undersøgelsen		
Undersøgelingsgruppe	Generel tilfredshed 2012	Generel tilfredshed 2014
Grenen (Samlet ³)	-	69 %
Koglen	58 %	67 %
Landsgennemsnit	62 %	61 %

Resultatet for socialområdets afdelinger er således, i 2014, bedre end landsgennemsnittet.

Forældrene udtrykker størst tilfredshed med at:

- De mødes med respekt, når de besøger eller ringer til institutionen
- Personalet behandler deres barn med respekt
- Personalet interesserer sig for deres viden og erfaring med barnet

Undersøgelsen peger dog også på områder, hvor der er muligheder for forbedringer:

- Forældrenes mulighed for at holde kontakt med den unge under anbringelsen på institutionen
- Forældrenes viden i forhold til, hvad der skal ske med den unge når denne forlader institutionen.

Opfølgning

Opfølgningen sker lokalt og følges op på dialogmøde mellem specialområdet og Psykiatri- og Socialledelsen d. 1. juni 2015.

³ Forældrenes samlede vurdering er beregnet samlet for Grenen alm., Grenen SS og Grenen Åben.

5. Resultater fra eksterne vurderinger

Det specialiserede socialområde er genstand for en række eksterne besøg og tilsyn, der vurderer forskellige aspekter af kvaliteten. Dette sker for at understøtte, at borgeren får så høj kvalitet i ydelsen som muligt. I de følgende afsnit gennemgås de resultater og tiltag, der er relevante for 2014.

5.1 Socialtilsynet

Som følge af lov om socialtilsyn skal alle sociale døgntilbud godkendes inden udgangen af 2015 for fortsat at kunne anvendes af kommunerne. To specialområder (Specialområde Socialpsykiatri Voksne og Specialområde Udviklingshæmning og ADHD) er pr. medio april 2015 endeligt godkendte af socialtilsynet. Der er fra Socialtilsyn Midts side uarbejdet en overordnet plan for besøg og godkendelse af de resterende tilbud, og denne plan er indtil videre fulgt.

Region Midtjylland har ønsket godkendelse på specialområdeniveau, da det enkelte specialområde udgør én ledelsesmæssig og økonomisk enhed. En konsekvens heraf er, at et eventuelt skærpet tilsyn på én enkelt afdeling gælder hele specialområdet.

Skærpet tilsyn og opfølgning

I oktober 2014 traf Socialtilsyn Midt afgørelse om skærpet tilsyn i forhold Specialområde Udviklingshæmning og ADHD. Det skærpede tilsyn vedrørte Afdeling Solbjerg, med følgende vurdering:

"Socialtilsyn Midt vurderer, at Afdeling Solbjerg i lav eller meget lav grad har tilstrækkelig pædagogisk kvalitet, kompetent ledelse og et acceptabelt kompetenceniveau. Forholdene i afdeling Solbjerg er af en sådan mangelfuld karakter, at afdelingen efter en samlet vurdering ikke har den fornødne kvalitet til at opnå en re-godkendelse jf. lov om socialtilsyn."

I forbindelse med afgørelsen besluttede Psykiatri- og Socialledelsen, at afvikle Afdeling Solbjerg. Umiddelbart efter ophævede Socialtilsyn Midt det skærpede tilsyn, og primo maj 2015 modtog specialområdet endelig re-godkendelsesrapport uden anmærkninger.

Påbud og opfølgning

I december 2014 traf Socialtilsyn Midt afgørelse om udstedelse af påbud i forhold til Specialområde Udviklingsforstyrrelser og Fysiske Handicap begrundet i forholdene på Afdeling Regensen.

Påbuddene omfatter:

- Opkvalificering af medarbejdere
- Løft af den faglige kvalitet
- Forebyggelse af magtanvendelser

Specialområdet har udarbejdet en omfattende handleplan for, hvordan der rettes op på disse tre temaer. Handleplanen er godkendt af Psykiatri- og Socialledelsen, og opfølgningen herpå sker via de halvårlige dialogmøder mellem Psykiatri- og socialledelsen og specialområdet samt i den løbende dialog mellem PS Administrationen og specialområdet. Når handleplanen vurderes opfyldt af Socialtilsyn Midt, ophæves påbuddet.

5.2 Ekstern evaluering

I perioden 2012 til 2015 har alle enheder i Region Midtjyllands specialområder haft ekstern evaluering af standarderne fra Dansk Kvalitetsmodel på det sociale område (DKM)⁴. Ved besøgene har evaluatorene vurderet opfyldelsesgraden af de ni standarder fra DKM. Standarderne er blevet vurderet med "Opfyldt", "Opfyldt med bemærkninger" eller "Ikke opfyldt". "Opfyldt med bemærkninger" betragtes som opfyldt, med forventning om at der følges op på bemærkningerne lokalt.

I 2014 har seks afdelinger i to specialområder haft ekstern evaluering. De øvrige seks specialområder er vurderet i 2012 og 2013. Resultatet i 2014 er:

- Opfyldt: 93 % af standarderne
- Opfyldt med bemærkninger: 7 % af standarderne

Overordnet viser resultatet, at de to specialområder, der er blevet vurderet i 2014, leverer en god kvalitet i de ydelser, standarderne beskriver. Dette understøtter billedet fra de eksterne evalueringer i 2012 og 2013 og er meget tilfredsstillende. Opfølgende indsatser retter sig mod systematisk forbedrings- og implementeringsarbejde.

5.3 Folketingets Ombudsmand

Som led i ombudsmandsinstitutionens almindelige tilsynsvirksomhed har det sociale område i Region Midtjylland haft besøg to gange i løbet af 2014:

- I marts 2014 besøgte ombudsmandsinstitutionen de sikrede afdelinger for børn og unge på Koglen, beliggende i Stakroge. Koglen er en del af Specialområde Kriminalitetstruede og Dømte Børn og Unge
- I oktober 2014 aflagde et besøgshold fra ombudsmandsinstitutionen besøg på Himmelbjerggården, beliggende i Ry. Himmelbjerggården er en del af Specialområde Socialpsykiatri Børn og Unge

Ved sådanne besøg har ombudsmandsinstitutionen primært fokus på børnenes og de unges rettigheder, herunder adgang til sundhedssystemet, adgang til undervisning og anvendelse af magt i forhold til dem. De endelige afrapporteringer fra de to besøg

⁴ Standarder er udarbejdet i regi af Danske Regioner og omhandler centrale ydelsesspecifikke og organisatoriske standarder. Se www.socialkvalitetsmodel.dk

foreligger endnu ikke, og eventuelt opfølgende indsatser er derfor endnu ikke besluttet.

5.4 Besøg af Europarådets Komite til forebyggelse af Tortur og Umenneskelig eller nedværdigende Behandling (CTP)

Primo 2014 besøgte CTP de sikrede afdelinger i Specialområde Kriminalitetstruede og Dømte Børn og Unge. CPT har til formål at vurdere, hvordan frihedsberøvede personer behandles. Besøget var en del af CPT's besøg i Danmark og foregik uanmeldt.

Det rådgivende udvalg vedrørende psykiatriområdet og det specialiserede socialområde blev på mødet den 2. december 2014 orienteret om den foreløbige rapport og Region Midtjyllands bemærkninger hertil. CPT's endelige rapport vil kunne ses i CPT's samlede endelige rapport fra besøget i Danmark, når denne foreligger. Herefter vil der blive taget stilling til eventuelle opfølgende indsatser.

5.5 Arbejdstilsynet

I 2014 gennemførte Arbejdstilsynet besøg på 50 af det specialiserede socialområdes enheder, og nogle steder var der besøg flere gange. Ved eller efter disse besøg gav Arbejdstilsynet i alt 28 grønne smileys. Der blev desuden givet 22 påbud, heraf 8 strakspåbud. Desuden er der givet 13 vejledninger, som gives, når de ønsker at understøtte det arbejde, der allerede foregår det pågældende sted. Indholdet i de udstedte påbud, vejledninger og smileys fremgår af Bilag 1.

18 af de 24 påbud omhandlede det psykiske arbejdsmiljø. Især to områder er udfordret:

- At forebygge risiko for vold og trusler i arbejdet med beboere/borgere
- At sikre at en stor arbejdsmængde, tidspres og uklare krav ikke forringer medarbejdernes sikkerhed og sundhed.

Opfølgning

Opfølgingsarbejdet foregår lokalt. På tværs af Socialområdet har sikkerhedskulturen dog fået et løft⁵. Særligt har der været fokus på alenearbejdet, og der er efterfølgende etableret nye rutiner omkring alarmer og mulighed for altid at kunne tilkalde hjælp.

⁵ Jf. afsnit 3.3 "Medarbejdernes sikkerhed: Model for sikkerhed"

6. Arbejdsmiljø

På arbejdsmiljøområdet har Region Midtjylland en række egne data for det samlede socialområde, der kan give indblik i personaletrivsel og -udfordringer. Disse forhold er vigtige redskaber til styrkelse af det miljø, som borgerne befinder sig i sammen med medarbejderne da god organisering og personaletrivsel er med til at danne udgangspunkt for høj faglig kvalitet i ydelserne.

6.1 Trivselsundersøgelser og Ledelsevaluering (TULE)

Maxscoren i TULE er 100, og følgende tal er resultater fra socialområdets TULE-undersøgelse i 2014:

- Samlet score for trivsel: 71
- Samlet score for ledelse: 72

Grundet reorganiseringer, har tallene ikke et sammenligningsgrundlag.

Tabel 5: TULE-resultater 2014

Mest Positivt		Mindst positivt	
Udsagn	Score	Udsagn	Score
Jeg har et spændende job	83	Vi er gode til at give hinanden feedback	62
Vi er optaget af at forbedre kvaliteten i vores arbejde	79	Lederen/ledelsen bidrager til, at der er en løbende dialog om min udvikling	66
Vi støtter hinanden i vanskelige situationer på arbejdet	79	Der er god sammenhæng mellem vores daglige arbejde og vores værdier og mål	67
Mit arbejde er tilpas afvekslende	78	Lederen/ledelsen inddrager medarbejderne i tilstrækkeligt omfang, når der træffes beslutninger	67
Jeg ved, hvad der forventes af mig i mit arbejde	77	Lederen/ledelsen angiver en klar retning for arbejdspladsen	68

Opfølgning

De samlede resultater er blevet drøftet i HMU, som har besluttet, at der skal arbejdes videre med følgende indsatsområder:

- Feedback
- Retning i arbejdet
- Nærledelse (få styrket ledelsen tæt på medarbejderne)
- Manglende balance mellem krav og ressourcer

6.2 APV, Arbejdspladsvurdering

I APV'en fra 2014 er de mest positive forhold:

- Gode kollegaer og det kollegiale fællesskab
- Et spændende job, der både er inspirerende og afvekslende
- Stort engagement med faglig tilgang

- Ord der går igen er fleksibilitet, ansvar, mening og medindflydelse.

APV'en viser, at det psykiske arbejdsmiljø er den største problemstilling. Det er især:

- Manglende balance mellem krav og ressourcer
- Arbejdstid fx natarbejde og vagtplanlægning herefter
- Forhold i forbindelse med vold og trusler

I Bilag 2 findes en opgørelse over de problemstillinger, der er bragt op ved APV'en.

Opfølgning

Der følges op lokalt, hvor der udarbejdes handleplaner for den forbedring, man ønsker. Desuden præsenteres tallene til dialogmøderne mellem specialområderne og Psykiatri- og Socialledelsen.

6.3 Ulykker

Både faktiske arbejdsulykker og nærved-hændelser registreres og analyseres med henblik på forebyggelse. Opfølgningen sker lokalt, men understøttes af PS Administrationen, fx igennem kurser i ulykkesanalyse.

Arbejdsulykker fra 2014, fordelt på specialområder, fremgår af Bilag 3.

Ulykker med fravær og opfølgning

Den største andel af registrerede ulykker omhandler vold og fysiske uheld. Enhver hændelse, der anmeldes, bliver analyseret og fulgt op lokalt med henblik på at forebygge lignende hændelser. Tværgående understøtter Model for sikkerhed forebyggelsen af vold⁶. Fra januar 2015 er der desuden oprettet en database, hvor socialområdet særskilt kan registrere alle hændelser med vold, trusler og chikane. Hensigten med denne database er at skabe overblik over, hvad medarbejderne oplever indenfor kategorien vold, trusler og chikane.

Ulykker uden fravær og opfølgning

Størstedelen af de indberettede hændelser fra 2014 er uden fravær. Håndtering af disse anmeldelser varierer under hensyntagen til hændelsens karakter og foregår lokalt.

6.4 Personaleomsætning

På baggrund af Social Strategis vision om "nødvendig viden", arbejder det specialiserede socialområde med at sikre, at ledere og medarbejders uddannelsesniveau matcher de fremtidige kerneopgaver. Selv om udviklingen sker i

⁶ Se afsnit 3.3 "Medarbejdernes sikkerhed: Model for Sikkerhed"

det små, underbygger tallene for det pædagogiske område ønsket om, at der skal være mere uddannet personale på området:

Tabel 6: Stillinger og personaleomsætning

	Antal personer januar 2014	Antal personer januar 2015	Afgang	Tilgang
Specialområderne i PS	2.892	2.857	25,9 %	24,7 %
Omsorgs- og pædagogiske medhjælpere	889	849	34,6 %	33,1 %
Pædagogisk personale	976	985	20,2 %	17,2 %
Social- og sundhedspersonale	364	354	22,3 %	19,2 %

Opfølgning

Konkret er en rekrutterings- og kompetenceudviklingsstrategi under udarbejdelse med henblik på at understøtte visionen. Denne vil styrke en fælles indsats for området.

6.5 Sygefravær

Sammen med personaleomsætningen, betragtes sygefravær som et parameter i forhold til at måle medarbejdernes trivsel. Dette oplistes som sidste element i statusrapporten. Igennem HMU er der opstillet et mål om at nedbringe sygefraværet til under 5 %. Status for sygefravær fremgår af Tabel 6.

Tabel 7: Sygefravær

	2013		2014	
	Antal fuldtids-ansatte	Fravær i % (timer)	Antal fuldtids-ansatte	Fravær i % (timer)
I alt	2.344	6,93%	2.205	6,50%

Tabellen viser, at det samlede sygefravær på socialområdet er faldet fra 6,93 % til 6,50 % i perioden 2013-2014. Det kan tilføjes, at tallet var stigende fra 2010 til 2012 og derefter har været faldende. Der er således tale om en positiv udvikling.

Opfølgning

Der arbejdes med en tættere opfølgning ved hjælp af følgende initiativer:

- sygefraværet monitoreres hver måned på afdelingsniveau
- er fraværet over 8 % i en længere periode foretager PS Administrationen fremmødebesøg med henblik på at forbedre resultatet.
- Specialområderne udarbejder konkrete handleplaner
- Planer sendes til og opfølges af PS-ledelsen.

Indsatsen omkring sygefravær er uddybet i Bilag 4.

-oOo-

Bilag 1: Afgørelser fra Arbejdstilsynet

I 2014 gennemførte Arbejdstilsynet en kampagne med særligt fokus på at forbedre det psykiske arbejdsmiljø på døgninstitutioner. Det betød at der blev afviklet ekstra mange besøg i socialområdet Fokus var på medarbejdernes psykiske arbejdsmiljø og særligt risikoen for vold og trusler i arbejdet med beboere/borgere.

Arbejdstilsynets(At) aktuelle engagement og resultater heraf i Psykiatri og Social 2014 – opdelt i specialområder

Specialområde Autisme			
Startdato	Anledning til besøg	Vurdering, påbud vejledning	Opfølgning, konsekvenser
Randers Østervold 3B 6. januar 2014	Risikobaseret tilsyn		GRØN SMILEY
Gødvad Stavangervej 13 6. maj 2014	Risikobaseret tilsyn		GRØN SMILEY
Dannebrogsgade 14, Viborg 7. januar 2014	Risikobaseret tilsyn		GRØN SMILEY
Bækketoften 2, Hedensted 25. marts	Risikobaseret Tilsyn		GRØN SMILEY
Hinnerupkollegiet, Hinnerup 2. september	Anmeldt besøg Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø	1 påbud: "forebygge risikoen for vold og trusler om vold i arbejdet"	Afsluttet

Konsulentenheden, samsøvej, Hinnerup 18. november 2014	Anmeldt besøg Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø	1 påbud. "At sikre at stor arbejdsmængde, tidspres og uklare krav ikke forringer medarbejdernes sikkerhed og sundhed."	
--	---	--	--

Specialområde Hjernesgade			
Startdato	Anledning til besøg	Vurdering, påbud vejledning	Opfølgning, konsekvenser
Tagdækkervej 4. februar 2014	Anmeldt besøg Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø	1 Vejledning: Forebygge det psykiske arbejdsmiljø	Afsluttet
Boligerne Svalevej, Assentoft d. 21. og 22. maj 2014	Anmeldt besøg Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø		GRØN SMILEY
Høskovkollegiet Den 19. juni 2014	Anmeldt besøg Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø	1 påbud: "Forebygge sundhedsskadelige belastninger som følge af stor arbejdsmængde og tidspres på boenhederne"	Afsluttet
Høskovkollegiet Den 6. august 2014	Undersøgelse af arbejdsulykke	1 afgørelse uden påbud. "om at virksomheden har overtrådt arbejds miljølovgivningens regler om vold og trusler om vold"	Afsluttet
Boligerne N.P Josiassenvej, Grenå den 25. august	Undersøgelse af arbejdsulykke	1 påbud: At planlægge, tilrettelægge og udføre manuel håndtering af beboer i plejeseng	Afsluttet

Boligerne N.P Josiassenvej, Grenå Den 15. og 16. dec. 2014	Anmeldt besøg Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø		Afsluttet
Elbæk Højskole 7. november 2014	Anmeldt besøg Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø	1 vejledning: " uklare krav og konflikter"	Afsluttet
Fogedvænget 23, Hedensted 20. 21. november 2014	Anmeldt besøg Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø	Strakspåbud: "Hurtigt og effektivt at kunne tilkalde hjælp" 1 Vejledning: "Høje følelsesmæssige krav"	Afsluttet
Hjernesgade Ledelse/Stab/Admnistrati on, Engtoften 5, 8260 Viby J, Den 16. dec. 2014	Risikobaseret tilsyn		GRØN SMILEY

Specialområde Socialpsykiatri voksne			
Startdato	Anledning til besøg	Vurdering, påbud Vejledning	Opfølgning, konsekvenser
Tangkær Marts og 1. april 2014	Risikobaseret tilsyn Udtaget til gruppesamtaler d. 1. april 2014	1 vejledning 'Stor arbejdsmængde og tidspres'	GRØN SMILEY
Sønderparken Den 10. og 17. juni 2014	Anmeldt tilsyn: Undersøgelse af det		GRØN SMILEY

	psykiske arbejdsmiljø		
Blåkærsgaard Den 20. marts 2014	Anmeldt tilsyn: Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø	1 Vejledning 'Stor arbejdsmængde og tidspress'	GRØN SMILEY
Gårdhaven 23. og 24. juni 2014	Anmeldt tilsyn: Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø		GRØN SMILEY

Specialområde Udviklingshæmning og ADHD

Startdato	Anledning til besøg	Vurdering, påbud Vejledning	Opfølgning, konsekvenser
Solbjerg Bofællesskab 24. februar 2014	Anmeldt besøg Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø	1 påbud: "sikre, at høje følelsesmæssige krav i arbejdet med beboere på Solbjerg Bofællesskab ikke forringer medarbejdernes sikkerhed og sundhed."	Afsluttet
Nørholm Kollegiet 3. og 4. juni 2014	Risikobaseret tilsyn Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø	1 påbud "Forebygge problemer i det psykiske arbejdsmiljø som følge af stor arbejdsmængde og uklare krav i arbejdet"	Afsluttet
Askegården, Granbakken 30. januar 2014	Undersøgelse af ulykke	1 Strakspåbud: 'at forebygge risiko for vold og trusler om vold'	GRØN SMILEY
Mosetoft 22. og 23. april 2014	Anmeldt besøg: Undersøgelse af det		GRØN SMILEY

	psykiske arbejdsmiljø		
Granbakken Bo- og Aktivitetstilbud Den 13. maj	Anmeldt besøg Fokus på ulykker	1 Vejledning "Registrering af ulykker under Granbakken"	GRØN SMILEY
Gården i Paderup 15. oktober	Risikobaseret tilsyn		GRØN SMILEY
Bygmarken 19. september 2014	Risikobaseret tilsyn		GRØN SMILEY
Saustrup 4. og 15. dec 2014	Anmeldt besøg: Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø	2 påbud - At træffe nødvendige foranstaltninger vedr. psykisk førstehjælp ved risiko for traumatiske hændelser - At forebygge risikoen for vold og trusler samt traumatiske hændelser i arbejdet med beboerne	Ikke afsluttet Frist til 15. august 2015

Specialområde Kommunikation og Undervisning

Startdato	Anledning til besøg	Vurdering, påbud Vejledning	Opfølgning, konsekvenser
Peter Sabroes Gade 4 Århus jan. 2014	Risikobaseret tilsyn	1 Påbud: Revidering af APV	GRØN SMILEY

Specialområde Socialpsykiatri Børn og Unge

Startdato	Anledning til besøg	Vurdering, påbud	Opfølgning, konsekvenser
-----------	---------------------	------------------	--------------------------

		Vejledning	
Oustruplund 4. februar 2014	Undersøgelse af ulykke	1 Påbud: 'forebygge vold, trusler og traumatiske hændelser'	GRØN SMILEY
Oustruplund 21. februar 2014	Anmeldt besøg: Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø	Vejledning: Psykisk arbejdsmiljø	GRØN SMILEY
Himmelbjerggården 2. april 2014	Anmeldt besøg: Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø	1 Påbud "sikre vold, trusler og uklare krav ikke forringer medarbejdernes sikkerhed og sundhed'	Afsluttet
Himmelbjerggården 30. sep. og 3. okt. 2014 Unmeldt og anmeldt tilsyn	Detailtilsyn: Undersøgelse af arbejdsulykke den 26. august	1 strakspåbud: "forebygge vold og trusler og trusler om vold"	Afsluttet
Himmelbjerggården 31. oktober 2014	Detailtilsyn: Opfølgning på strakspåbud afgivet den 3. oktober		Afsluttet

Specialområde Udviklingsforstyrrelse og Fysiske Handicap			
Startdato	Anledning til besøg	Vurdering, påbud Vejledning	Opfølgning, konsekvenser
Møllebækken, Glesborg	Risikobaseret tilsyn	1 vejledning	GRØN SMILEY

Den 25. februar 2014		'arbejde videre med at udvikle et godt samarbejdsclima i Slusen'	
Møllebækken, Glesborg Den 31. oktober 2014	Anmeldt besøg Fokus på ulykker	1 vejledning: Forebyggelse af arbejdsulykker	GRØN SMILEY
Møllebækken, Fundamentet 11. marts 2014	Risikobaseret tilsyn	1 Påbud: 'voldsforebygge arbejdet med beboer'	GRØN SMILEY
Kløvhøj, Kløvdal 21. februar 2014	Anmeldt besøg Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø	2 Påbud: 'At forebygge risikoen for vold og trusler om vold' 'Træffe nødvendige foranstaltninger vedrørende psykisk førstehjælp efter traumatiske hændelser på arbejdet'	Afsluttet
Midtpunktet 21.januar 2014		1 vejledning 'psykisk arbejdsmiljø, herunder registrering af hændelser og inddragelse af Vikarer'	GRØN SMILEY
Skovhuset, Ulfborg 30. juni	Risikobaseret tilsyn		GRØN SMILEY
Regensen Den 11. og 19. august	Uanmeldt tilsyn, undersøgelse af arbejdsulykker	1 strakspåbud: 'at forebygge vold og trusler i arbejdet med beboer på Møllebækken, Regensen'	Afsluttet
Engvej Den 5. september 2014	Anmeldt besøg Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø	1 vejledning: forebyggelse af sundhedsskadelige belastninger ved håndtering af stor arbejdsmængde og tidspres ved teamarbejde på Afdeling Engvej	GRØN SMILEY

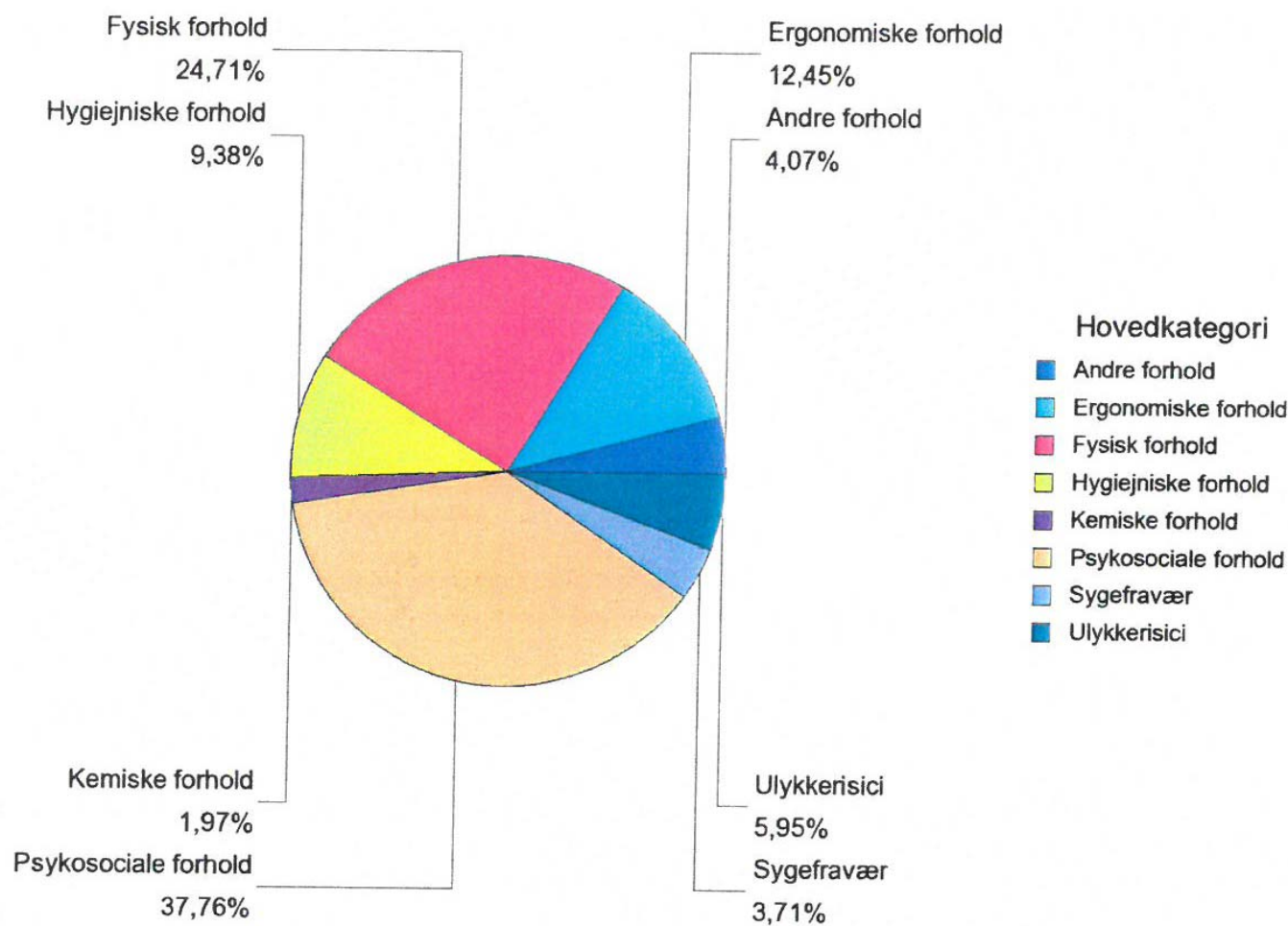
Granbo, Allingåbro Den 12. august 2014		1 vejledning: "psykisk arbejdsmiljø ved Granbo"	GRØN SMILEY
--	--	---	--------------------

Specialområde Kriminalitetstruede og Dømte Børn og Unge

Startdato	Anledning til besøg	Vurdering, påbud Vejledning	Opfølgning, konsekvenser
Koglen 18. marts 2014	Anmeldt besøg Fokus på ulykker		GRØN SMILEY
Grenen-Dalstrup 1. og 2. april	Anmeldt besøg Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø – særlig indsats		GRØN SMILEY
Grenen-Glesborg 6. juni	Undersøgelse af ulykke		GRØN SMILEY
MultifunC Den 3. november 2014	Anmeldt besøg gruppesamtaler	4 Strakspåbud: "Reducere risiko for vold ved at sikre at alarmerne fungerer". "Sikre instruktion ved brug af alarmer". "Forebygge fald i mellemrum mellem trappe og mur". "Sikre færdselsveje i depotrum". 1 vejledning: "Belastninger i det psykiske arbejdsmiljø"	Afsluttet

Holmstrupgård			
Startdato	Anledning til besøg	Vurdering, påbud Vejledning	Opfølgning, konsekvenser
Holmstrupgårdvej 26. maj 2014 + 9. og 16. september	Anmeldt besøg Undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø	2 påbud: "sikre at høje følelsesmæssige krav i arbejdet ikke forringer medarbejdernes sikkerhed og sundhed" "sikre at stor arbejdsmængde og tidspres ikke forringer medarbejdernes sikkerhed og sundhed"	Afsluttet

Bilag 2: Problemstillinger bragt op ved APV'en

Bilag 3: Ulykker

Ulykker skal anmeldes i EASY hvis den medfører risiko for mén, erhvervsevnetab og/eller behov for behandling (medicin, fysioterapi, hjælpemidler el. lign.). Herudover skal arbejdsulykker, der medfører sygefravær i 1 dag eller mere udover tilskadekomstdagen anmeldes.

2014 - Anmeldte Arbejdsulykker (hændelser) i EASY- Opgjort på hvert LMU område

Opgjort: 31.12.2014

Udarbejdet: 02.03.2015

Afdeling	SVO	SBU	SUA	SAU	SOH	Holm	UFH	IHK	DOK		
Årsagskategori										i alt	Vold i alt
Fysisk vold	4	24	22	3	0	2	22	0	1	78	78
Psykisk vold	8	10	1	3	16	2	3	0	1	44	44
Traumatiske hændelser som vidne	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Afværgelse af fald (spontan indgriben)	1	0	1	0	0	0	2	0	1	5	
Håndtering af værktøj/ting/maskiner mv.	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	
Personforflytning og personhåndtering	2	0	5	0	9	0	13	0	0	29	
Uheld - fysisk	11	14	9	5	4	0	9	1	31	84	
Uheld - kemisk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Uheld med udsættelse for smitterisiko	4	0	1	0	3	0	0	0	0	8	
Andet	3	1	0	0	3	1	0	1	0	9	
Anmeldelser i alt	34	49	39	11	35	7	49	2	34	260	122

Vold m fravær	6	6	8	3	0	2	12	0	0	37	
Politianmeldelse	6	4	8	0	1	0	2	0	1	22	
Fravær i alt	16	16	17	6	0	4	22	2	13	96	

KOMMENTARER

- På basis af registreringer fra ledelsesområderne er der i alt lavet 260 anmeldelser i EASY.
- De 96 er med fravær og de 164 er uden fravær.
- 122 anmeldelser er vurderet til at være relateret til vold, og 37 af dem er med fravær.
- Der er lavet 22 anmeldelser til politiet.
- Da tallene er baseret på lokal registrering og dermed en lokal fortolkning kan der være små afvigelser i forhold til andre træk – eksempelvis Koncern HR – Fysisk Arbejdsmiljø' datapakke

Bilag 4: Indsats for at nedbringe sygefravær

Højere fremmøde i Psykiatri og Social

HMU indsatsen for 2010-2012, som fortsat gælder, satte som mål at sygefraværet skulle nedbringes til i første omgang under 5% fravær. Følgende elementer indgår i indsatsen:

- Introduktion af fremmødebegrebet i stedet for sygefravær.
- Månedstallet for fremmødet på afdelingsniveau og på tilbudsniveau lægges synligt på PS intranettet.
- Fra ultimo 2012 startede fremmødedialoger med enheder, der har et fremmøde under 92%.
- Fremmødedialogen resulterer i at enheden fremsender en handlingsplan for et øget fremmøde direkte til direktør Gert Pilgaard.
- Der er desuden etableret kurser i "Håndtering af Sygefraværet" for ledelser, funktionsledere og TR.
- Endelig er der etableret kurser for samme målgruppe i "Den Svære Samtale".

Vurdering af indsatsen

Det vurderes at have positiv effekt, at HR Psykiatri og Social anmelder og gennemfører dialogmøder vedr. fremmøde. Det tages godt imod af både Arbejdsmiljøgrupperne samt ledelsen, som prioriterer mødet højt. Ved dialogmøderne arbejdes der ud fra en semi-struktureret skabelon, hvor der bl.a. spørges ind til årsagerne til det lave fremmøde, hvilke redskaber til øget fremmøde der kendes og arbejdes med (trivselspolitik, sygefraværspolitik, Det Social kapitel), samt hvilke initiativer man evt. selv arbejder med – og ønsker at arbejde med fremadrettet.

Det vurderes endvidere, at det har stor effekt, at efterfølgende tiltag i høj grad er ledelsesforankret. Dette både hos den konkrete afdelings/områdeleder, men også ved den ledelsesopfølgning der er, når handleplanen sendes til Gert Pilgaard.